

**KOVİD-19 HASTALIĞI
SAĞLIK ÇALIŞANLARI İÇİN MESLEK HASTALIĞI
DİĞER ÇALIŞANLAR İÇİN İŞ KAZASIDIR**

Av. Hacer Tuna Eşitgen/14.04.2020

Önsöz

Ülkemizde iş kazaları ve meslek hastalıklarına sağlanan sosyal güvenlik hakları aynıdır. İş kazası da olsa, meslek hastalığı da olsa çalışanlar aynı haklardan yararlanırlar. Bu anlamda Covid-19 tanısı alan sağlık çalışanlarının, Sosyal Güvenlik Kurumuna iş kazası ya da meslek hastalığı olarak bildirilmesinin sonuç açısından hiç bir önemi yoktur.

Hatta 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 13. Maddesine göre, iş kazası;

"a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,

b) (Değişik: 17/4/2008-5754/8 md.) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,

c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,

d) (Değişik: 17/4/2008-5754/8 md.) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,

e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelisi sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren "

olay olarak tanımlanmış olup, kanunen iş kazası ve meslek hastalığı arasında kesisen bir alan da oluşturulmuştur.

Bu nedenle sağlık çalışanları özelinde Covid-19 vakalarının iş kazası olarak da tanımlanabileceğini, hatta pratiklik açısından bunun daha uygun düşeceğini hatırlatmakla beraber; teoride bunların çok tipik bir meslek hastalığı olduğunu anlatabilmek için bu küçük yazıyı hazırlamak gereğini duydum.

Yararlı olması dileğiyle...

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 14. Maddesine göre, “Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir.”

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 3. Maddesinin (I) bendine göre ise meslek hastalığı; mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalıktır.

Bu tanımlara göre meslek hastalığı,

1. Sigortalının

- a) İşyerinde çalıştığı bir işten olabileceği gibi,
- b) Her zaman çalışmasa bile o an yaptığı iş nedeniyle de olabilir,

2. a) Tekrarlanan bir nedenle olabileceği gibi,

- b) işin yürütüm şartları nedeniyle tek bir kez maruz kaldığı durum nedeniyle de olabilir.

Yani meslek hastalığına yakalanmak için zamana ve tekrarlanan bir nedene gerek bulunmamaktadır.

Meslek hastalığını belirlerken ya da ayrıntılandırırken kullanılan Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin “Meslek Hastalığı” başlıklı **17. Maddesi “1) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten fiilen ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıkması hâlinde sigortalının mesleğinden ileri geldiğinin kabul edileceği Meslek Hastalıkları Listesine (Ek-2) göre tespit ve tayin”** edileceğini belirtmiştir.

Nitekim Ek-2 Listesinin (D) Grubu’nda Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar da tanımlanmıştır.
Bu listenin

- Sol tarafı hastalıkları,
- Sağ tarafı hangi işlerde çalışanların bu hastalığa yakalanabileceğini,
- Ortadaki süreler ise sigortalının meslek hastalığına sebep olan işinden fiilen ayrıldığı tarih ile meslek hastalığının meydana çıktığı tarih arasında geçen en uzun süreyi, yani yükümlülük süresini belirtir. (Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin 4. Maddesi) Yani işçi işten ayrıldıktan sonra bile, bu sürelerde o çalışmadan dolayı meslek hastalığı olduğunu iddia edebilecektir.

Buna göre sağlık çalışanları açısından Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin Ek-2 Listesinin ilgili bölümü şöyledir:

Görüldüğü gibi bu listede Covid-19 ya da H1N1 gibi hastalıklar yer almamaktadır. Ancak Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin "Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar" başlıklı 19. Maddesinin 2. Bendinde bu olasılık da düşünülmüş, "(2) Bu listede yer almayan fakat görülen iş ve görev gereği olarak bulaştığı kesin olarak saptanan diğer bulaşıcı hastalıklar da meslek hastalığı sayılır. Bu husustaki teşhisin laboratuvar deneyleriyle kanıtlanması gereklidir. Hastalığın en uzun kuluçka süresi yükümlülük süresi olarak alınır." hükmüne yer verilmiştir.

Dolayısıyla Covid-19 hastalığının meslek hastalığı sayılmasında, Kanunen bir engel de bulunmamaktadır.

Yine Yönetmelikte bazı hastalıklarda bir maruziyet süresi belirlenmesine rağmen (Örneğin gürültü*) bulaşıcı hastalıklar için hiç bir maruziyet süresi belirlenmemiştir.

The National Employment Accident Insurance Institute Of Italy (INAIL) Covid-19'un doktorlar, hemşireler ve öteki sağlık çalışanları için meslek hastalığı olarak sayılması gerektiğini de kabul etmiştir. (<https://www.lissa.int/news/can-covid-19-be-considered-occupational-disease>)**

Bütün bu nedenlerle, görevleri nedeniyle Covid-19'lu hastalarla çalışan sağlık çalışanlarının, yakalandıkları Covid-19 hastalığının meslek hastalığı olduğunda kanımca kuşku bulunmamaktadır.

Kaldı ki meslek hastalıkları sayısının giderek azaldığı, meslek hastalığının ne olduğunun unutulduğu bir ortamda, buna da meslek hastalığı diyemeyeceksek, neye meslek hastalığı diyeceğiz?

*Gürültü zararlarının meslek hastalığı sayılabilmesi için gürültülü işte en az iki yıl, gürültü şiddeti sürekli olarak 85 desibelin üstünde olan işlerde en az 30 gün çalışılmış olması gereklidir.

**The National Employment Accident Insurance Institute of Italy (Istituto Nazionale per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul Lavoro - INAIL) confirmed that coronavirus infections of doctors, nurses and other employees of the National Health Service (Servizio Sanitario Nazionale - SSN) as well as of any other public or private health facility are considered occupational diseases. The causal link between the work and the infection will be automatically assumed for this group of employees in order to also provide coverage to cases in which the identification of the specific causes and working methods of the infection is problematic. Furthermore, COVID-19 cases where SARS-CoV-2 was contracted while commuting to work or back home are also covered by INAIL.

(D) GRUBU
MESLEKİ BULAŞICI HASTALIKLAR

D - 2 Tropik hastalıklar

- Malarya,	40 gün	- Bu gibi hastalıkların saptandığı ve tedavi edildiği sağlık örgütlerinde ve kurumlarında veya bu hastalıkların patojen ajanları ile çalışılan laboratuvarlar daki sağlık görevlerinde sağlık görevlerinde ve araştırmalarında çalışmalar.
- Amobiasis,	30 gün	
- Sarı humma,	10 gün	
- Veba,	10 gün	
- Rekürrent ateş,	12 gün	
- Dank,	10 gün	
- Leishmanioz,	7 ay	
- Frambosie	7 hafta	
- Lepra,	25 yıl	
- Lekeli humma,	20 gün	
- Riketsiöz,	20 gün	

D - 3 Hayvanlardan insana bulaşan hastalıklar

- Bruselloz,	6 ay	- Hayvan gütmeye, bakmaya, ter biye etmeye, veterinerlik hizmetleri
- Tetanoz,	30 gün	- Hayvanlardan elde edilen maaeryalle veya bunların işlenmesi, saklanması, taşınması (ahır, mezbahe, hayvan taşımacılığı, veteriner hastaneleri, kasap, sakatatçı, sucukçu, et ve balık konserveciligi, süt ve süt mamullerinin işlenmesi, mutfak işleri, hayvan derisi, kılı, yelesi, yünü, kemik v.b.nin işlendiği, toplandığı, yok edildiği v.b. yerlerdeki çalışmalar),
- Şarbon,	30 gün	- Laboratuvarlarda bu hastalıkların etkenleriyle veya hastalanmış hayvanlardan alınmış biyolojik materyalle yapılan çalışmalar
- Salmonella enfeksiyonları	30 gün	
- Weil hastalığı,	14 gün	
- Kuduz,	2 yıl	
- Ornithozlar, psittakoz,	30 gün	
- Rekurrent ateş	12 gün	
- Şap hastalığı	10 gün	
- Çiçek,	12 gün	
- Q humması	30 gün	
- Lekeli humma	20 gün	
- Ekinokok humması,	1 yıl	
- Ruam,	1 ay	
- Bovin tipi tüberküloz.	1 yıl	

D - 4 Meslek gereği enfeksiyon hastalıklarına özellikle maruz kişilerdeki enfeksiyon hastalıkları

- Viral hepatit,	6 ay	- Hastane, dispanser, poliklinik araştırma laboratuvarı v.b. sağlık kurumlarında çalışmalar.
- Tüberküloz,	1 yıl	

(D-1'de yer alan ve tünel, maden gibi işlerde ortaya çıkan Helminthiasis hastalığı, sağlık çalışanlarıyla ilgili olmadığı için alınmamıştır.)